

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **M. S.**, zast. Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2015, č. j. OAM-805/ZA-ZA04-P06-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 10. 2016, č. j. 33 Az 24/2015 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Z předloženého správního spisu lze zjistit, že dne 16. 9. 2015 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že je ukrajinské státní příslušnosti a ukrajinské národnosti, hlásí se k řecko-katolické církvi a není členem žádné politické strany ani jiné organizace. Má vysokoškolské vzdělání, je rozvedený, na území ČR nežije žádný jeho blízký příbuzný. Svou vlast opustil kvůli válce a obavám z vydírání v září 2015, kdy přicestoval do ČR na vízum. Před odjezdem měl bydliště ve městě Ivano-Frankovsk v Ivano-frankovské oblasti, kde žijí oba jeho rodiče.

[3] Na Ukrajině pracoval přes 16 let u pohraniční stráže Služby bezpečnosti Ukrajiny (dále jen „SBU“) v souvislosti s čímž byl křivě obviněn a souzen vojenským soudem, před

kterým byl shledán nevinným. Prokurátor, který byl v jeho případě angažován, byl kvůli tomu ze své pozice propuštěn a snaží se mu pomstít. Proto najal několik mužů, kteří jej napadli a následně za ním docházeli i do nemocnice, kde byl po jejich útoku hospitalizován. Požadují od stěžovatele uhrazení částky 30 tisíc USD jako kompenzaci pro dotčeného prokurátora. Z toho plynou stěžovatelovy obavy o život. Poukazuje na to, že se vzepřel systému, což je na Ukrajině nepřípustné. Stěžovatel v současné době nevidí žádnou možnost, jak svou situaci na Ukrajině řešit, a to i s ohledem na změnu politické situace v jeho vlasti. Domnívá se, že i kdyby věc ohlásil na policii, byla by zcela nečinná. Dříve by podle něj nebylo možné, aby někdo vyhrožoval bývalému důstojníkovi SBU, nicméně v dnešní době je v zemi chaos.

[4] Obává se také odvodu do armády, neboť mu již bylo zasláno předvolání k prohlídce na vojenskou správu. Pokud by se stěžovatel na vojenskou správu nedostavil, hrozí mu, že bude souzen. Celou situaci považuje za nezákonnou, neboť je vojenský invalida (na Ukrajině pobírá vojenský důchod pro invaliditu třetího stupně). Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že až na občasné bolesti hlavy se cítí v zásadě zdravý, nicméně jednou ročně musí absolvovat lékařskou proceduru za účelem rozšíření cév. Obdobné skutečnosti uvedl i ve vlastnoručně psaném prohlášení.

[5] V řízení před krajským soudem stěžovatel nekonkretizoval, pro udělení jaké formy mezinárodní ochrany má podaná žaloba svědčit. Napadá celý výrok rozhodnutí žalovaného pro nesprávné posouzení jeho žádosti, avšak lze dovodit, že brojí proti způsobu posouzení naplnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žádná z námitek nesměřuje proti posouzení podmínek pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ani doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.

[6] Upozorňuje na to, že nucenou účastí na vojenských akcích se dostane do rozporu se svým skutečným náboženským přesvědčením a že náhradní vojenská služba je umožněna pouze církevními představiteli, proto je podle něj naplněn důvod uvedený v § 12 písm. b) zákona o azylu. Současně zmiňuje to, že pro nenastoupení vojenské služby bude odsouzen k trestu odnětí svobody, což naplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 9 Azs 196/2015 – 25 a dodává, že se po napadení vyděrači obrátil na státní orgány, avšak ty mu nebyly schopny nijak pomoci.

[7] Krajský soud se nejprve zabýval odmítáním nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná. Tento fakt nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49). Stěžovatel uvádí, že odmítá vojenskou službu mimo jiné též z náboženských důvodů. Existenci takového přesvědčení však v průběhu správního řízení nikterak netvrdil a tato argumentace se objevuje až nově v žalobě, proto krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 – 42 s tím, že správní orgán nezjišťuje důvody jiné, než žadatelem v řízení prvního stupně uváděné. Krajský soud dodává, že branná povinnost je stále považována za jednu ze základních povinností občana, přičemž nenastoupení vojenské služby je i v současnosti běžně ze strany jednotlivých států

pokračování

postihováno jako trestný čin. Je pravdou, že v některých státech je povinnost nastoupit vojenskou službu zmírněna, je-li její výkon v rozporu s náboženským vyznáním či svědomím dotčené osoby. Jak ovšem uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003 – 81, jedná se spíše o nadstandardní ochranu lidských práv, jejíž absenci v zemi původu stěžovatele nelze vnímat jako důvod udělení mezinárodní ochrany.

[8] Ze spisu plyne, že stěžovatel je předvolán před zdravotní komisí nikoli do vojenské služby. Lze tedy usuzovat, že před povoláním do armády bude blíže zkoumán jeho zdravotní stav. Nelze a priori posoudit, že nemůže sloužit v armádě kvůli tomu, že je invalidou třetího stupně. Jak sám uvádí, cítí se zdravý a má jen nepatrná zdravotní omezení. I pokud by však byl stěžovatel do armády povolán, nelze bez dalšího tvrdit, že by byl v případě nenastoupení vojenské služby odsouzen k trestu odnětí svobody, který je až zcela krajním opatřením. Nicméně, ani uložení trestu odnětí svobody nelze bez dalšího vnímat jako relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46.

[9] Krajský soud neshledal jako oprávněný důvod k udělení azylu ani humanitárního azylu skutečnost, že se stěžovatel obává pronásledování ze strany soukromých osob. V této souvislosti odkazuje na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, které byly dále rozšířeny v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48 s argumentací, že dává-li situace v zemi původu stěžovatele občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny, není to důvod pro udělení humanitárního azylu. Nadto poukazuje na to, že stěžovatel pouze vyslovil svou domněnku, že mu ukrajinský systém ochrany není schopen pomoci, neboť on se v této souvislosti na ukrajinské orgány nikdy neobrátil, resp. sám po pár dnech zastavil pátrání, které bylo vedeno po pachatelích, kteří ho napadli.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[11] Stěžovatel namítá, že rozsudek je nepřezkoumatelný pro jeho obecnost a zároveň je v rozporu se současnou judikaturou, kdy odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2015, č. j. 5 Azs 116/2005 – 58, který poukazuje na zakotvení zásad *in dubio pro reo* a *bendit of doubt* v režimu azylového řízení a zároveň i na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které vyplývá, že žádosti o udělení azylu je nutné posuzovat individuálně s přihlédnutím k celkové situaci v zemi původu žadatele.

[12] Správní orgán podle něj dostatečně nezjistil skutkový stav, kdy nedokazoval ani ryzost stěžovatelova náboženského přesvědčení ani reálnost obav o osobní svobodu a život. Vycházel-li během dokazování pouze z výpovědi stěžovatele a neprovedl-li žádné další důkazy, jde o porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

[13] Taktéž nebere v potaz hrozící trestní stíhání za nenastoupení výkonu vojenské služby jako důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Argumentuje odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014 - 68.

[14] Všechna výše uvedená pochybení mají nejvýznamnější dopad na nesprávné vypořádání správního orgánu s podmínkami udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Současně nebylo doloženo z relevantních informací o zemi původu stěžovatele, že mu nehrozí v případě návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, proto považuje rozhodnutí za nepřezkoumatelné.

[15] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[16] Žalovaný je dle svého vyjádření přesvědčen, že zjistil skutečný stav věci, vypořádal se se všemi námitkami a opatřil si potřebné doklady. Příklad posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se azylovou historií stěžovatele, aktuálními informacemi při hodnocení skutkového děje i ustálenou judikaturní praxí.

[17] Současně zastává názor, že kasační stížnost není přijatelná, protože svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, ale zastupuje jen individuální zájmy jednotlivce, který se touto formou snaží legalizovat svůj pobyt na území ČR. Tímto není naplněna podmínka podstatného přesahu vlastního zájmu stěžovatele.

[18] Žalovaný dále uvádí, že ve spisovém materiálu (informace zpracované vojenským úsekem při Zastupitelském úřadu ČR v Kyjevě) je nesporně doloženo, že stěžovatele nelze subsumovat do okruhu osob, kterým hrozí vážné individuální ohrožení života nebo tělesné integrity ze strany orgánů země jeho původu a že není ani představitelem žádné rizikové skupiny a tudíž nevyžaduje ochranu dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Poukazuje na množství judikátů Nejvyššího správního soudu z roku 2015, které hodnotí bezpečnostní situaci na Ukrajině.

[19] Zároveň dodává, že smyslem aplikace § 14a zákona o azylu je poskytnout ochranu a možnost legálního pobytu na území ČR těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. To vše se vztahuje k objektivním hrozbám. Dle rozsudku Soudního dvora EU ze dne 17. 2. 2009, věc C-465-07, Meki Elgafaji a Noor ERİgafaji (správně Elgafaji, pozn. NSS) proti Staatssecretari van Justitie s výjimkou tzv. totálního konfliktu, tedy ozbrojeného konfliktu takové intenzity, při němž hrozí vážná újmy v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace jemu hrozícího svévolného násilí spojeného s ozbrojeným konfliktem.

[20] S odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 nepovažuje žalovaný pronásledování a nebezpečí vzniku vážné újmy stěžovateli za důvod spadající pod výčet případů, kdy je kasační stížnost přijatelná.

pokračování

[21] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost dle § 104 a odst. 1 s. ř. s. odmítl, popřípadě zamítl pro její nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[22] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[23] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení sp. zn. 1 Azs 13/2006, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[24] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

[25] Zabýval se namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Veškerá výše uvedená kritéria napadený rozsudek splňuje. Krajský soud se pečlivě zabýval všemi žalobními námitkami. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o vyčerpávající odůvodnění, ze kterého je zcela zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Byly získány všechny potřebné informace, reálie o zemi původu a správní orgán unesl své důkazní břemeno, přičemž je patrné, že se pečlivě zabýval celým správním spisem (odkaz na správní spis přímo v rozsudku na str. 10) a tudíž situace byla hodnocena individuálně. Není zde prostor ani důvod pro aplikaci zásad *in dubio pro reo* ani *bendit of doubt*, neboť zde nebyly zjištěny žádné pochybnosti, tedy ani ty ve prospěch stěžovatele.

[27] Během celého správního řízení stěžovatel neuváděl své náboženské přesvědčení jako důvod pro odmítání vojenské služby. Jako jediný důvod pro tuto skutečnost zmiňoval obavu o svůj život či možné způsobení vážné újmy. Pakliže v průběhu řízení nejsou tvrzeny určité skutečnosti, není povinností správního orgánu je dokazovat. Zvláště, pokud na ně stěžovatel neupozornil ani po dodatečném přečtení spisu. Krajský soud tuto námitku posoudil a řádně odůvodnil, nelze ji tedy považovat ani za opomenutou.

[28] Listinné důkazy přiložené ve správním spise stejně jako odůvodnění rozhodnutí svědčí o tom, že správní orgán nevycházel při rozhodování o žádosti o udělení

mezinárodní ochrany stěžovatele pouze z jeho výpovědi, proto nelze v tomto postupu spatřovat namítané pochybení.

[29] Soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že žalovaný se problematikou udělení doplňkové ochrany zabýval a své závěry dostatečně odůvodnil.

[30] Správní orgán ve svém rozhodnutí uvedl kompletní výčet důkazních prostředků, ze kterých vycházel při posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z nichž přímo část z nich jmenuje v souvislosti s politickou a bezpečnostní situací a zjištěním stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Nelze proto pokládat za nezjištěné informace o zemi původu stěžovatele v souvislosti se vznikem vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[31] Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu bude nucen nastoupit vojenskou službu nebo jít do vězení. Problematicou služby v armádě se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval, např. v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, a dospěl k závěru, že samotné odmítání této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní.

[32] K namítanému rozsudku sp. zn. 5 Azs 100/2014 je nutné dodat to, že v daném případě šlo o nedostatečně zjištěný skutkový stav a otázku odůvodněného strachu z pronásledování jako azylově relevantního důvodu, kdy v zemi původu stěžovatele nebylo prokazatelně možné se účinně hájit, docházelo zde k svévolnému zatýkání a vydírání ze strany policie. V takto odlišných skutkových skutečnostech se zmiňovaný rozsudek zabývá trestním stíháním a trestem za odeprání výkonu vojenské služby v době konfliktu. Je však důležité podotknout, že v stěžovatelově situaci nejde o odeprání vojenské služby, neboť povolávací rozkaz mu ještě nebyl doručen. Jak sám stěžovatel prokázal listinným důkazem dodaným do správního spisu, byl zatím předvolán pouze k lékařské prohlídce. Nelze proto předjímat její rozhodnutí a dožadovat se na tomto základě mezinárodní ochrany.

[33] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, kde konstatoval, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze také na další rozhodnutí, ve kterých se této problematice věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, usnesení ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31.

IV. Závěr a náklady řízení

[34] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

pokračování

[35] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu